

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne [datum] stížnost obhájce Mgr. [jméno] [příjmení], Ph.D., v trestní věci obžalovaného [údaje o účastníkovi] proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. září 2018, č. j. 49 T 11/2016 a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. se stížnost obhájce Mgr. [jméno] [příjmení], Ph.D., zamítá.

Odůvodnění:

1. Unesením Městského soudu v Praze (dále jen, „městský soud“) ze dne 6. září 2018, č. j. 49 T 11/2016-628 bylo dle § 151 odst. 2, odst. 3 tr. řádu rozhodnuto tak, že obhájci Mgr. [jméno] [příjmení], Ph.D., advokátovi se sídlem [adresa], byla za obhajobu obžalovaného [jméno] [jméno] [příjmení] [jméno] přiznána odměna dle ustanovení § 11 odst. 1, 2, 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) v platném znění (dále jen, „AT“), náhrada hotových výdajů dle ustanovení § 13 odst. 3 AT, náhrada za promeškaný čas dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a), b) a odst. 3 AT a DPH v celkové výši 129.300,60 Kč s tím, že ve zbytku, částce čítající 92.928 Kč byl návrh obhájce zamítnut.

2. Obhájce svou stížností ze dne [datum], kterou doplnil dne [datum], brojí proti zamítavému výroku předmětného usnesení, neboť je přesvědčen, že mu nepřiznané položky odměny, které si ve svém návrhu ze dne [datum] nárokoval, skutečně náleží.

3. Obhájce se konkrétně neztotožnil s rozhodnutím městského soudu, který mu v rámci zamítavého výroku nepřiznal odměnu zvýšenou na její dvojnásobek, jak umožňuje ustanovení § 12 odst. 1 AT, konkrétně z důvodu užití cizího jazyka při komunikaci se svým klientem, a to za úkony právní služby spočívající v : první poradě s klientem včetně převzetí a přípravě obhajoby ze dne [datum] dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) AT, účasti u výsledku obviněného dne [datum] v čase od 9:57 do 11:03 dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) AT, další poradě s klientem přesahující jednu hodinu dne [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum], [datum] a dne [datum] dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) AT, sdělení soudu ze dne [datum] ohledně volby jednacího jazyka dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT a dále pak za účast obhájce u hlavního líčení dne [datum], [datum], [datum], [datum] a [datum] a veřejného zasedání dne [datum] dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) AT. Městský soud argumentoval rozhodovací praxí stížnostního soudu, konkrétně rozhodnutím ze dne 13. 5. 2017, sp. zn. 13 To 95/2017, dle kterého za úkon právní služby s využitím cizího jazyka, avšak vykonaného obhájcem ve všední den a v běžné pracovní době náleží odměna zvýšená toliko o 50% a nikoli o 100%, jak obhájce ve svém návrhu nárokoval. V případě účasti obhájce u hlavního líčení a veřejného zasedání městský soud odměnu dle obhájcovy nároku o 100% nenavýšil s tím odůvodněním, že u každého hlavního líčení i veřejného zasedání byla přítomna tlumočnice a jejich komunikace mezi přestávkami v průběhu jednání, pak samy o sobě neospravedlňují navýšení odměny obhájce na její dvojnásobek.

4. Městský soud přiznal obhájci za úkon právní služby ze dne [datum] spočívajícím v odpovědi městskému soudu na přípis zaslaný obhájci do datové schránky dne [datum], jímž obhájce požádal o stručné sdělení jednacího jazyka, když úředními jazyky země klientova původu jsou španělština i angličtina, odměnu ve výši její poloviny zvýšenou na její dvojnásobek dle ustanovení § 11 odst. 2 písm. d), odst. 3 AT, § 12 odst. 1 AT s tím odůvodněním, že ačkoli prosté sdělení soudu úkon právní služby nepředstavuje, tak za situace, kdy obhájce učinil odpověď na výzvu soudu, odměna obhájci náleží. S uvedeným se obhájce neztotožnil a namítal, že mu odměna za

tento úkon náleží v plné výši zvýšené na její dvojnásobek dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d), § 12 odst. 1 AT.

5. Obhájce se dále neztotožnil s nepřiznáním odměny za studium spisu ve dnech [datum], [datum] a [datum], neboť dle jeho názoru bylo studium spisu zcela nevyhnutelné, vedené cílem klienta informovat o všech podkladech, v důsledku kterých byl stíhán a dále pak také za účelem zvolení adekvátní a vhodné strategie vedení obhajoby. Dle městského soudu však odměna obhájci za studium spisu ve výše uvedených dnech nenáleží, neboť se nejednalo o studium spisu při skončení vyšetřování, které je jako jediné honorováno dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) AT.

6. Městský soud se dále neztotožnil s obhájcovým návrhem na přiznání dvou odměn za další porady s klientem přesahující jednu hodinu dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) AT vykonané dne [datum], kdy se konkrétně jednalo o situaci, kdy si obhájce nejprve nárokoval odměnu za poradou, která se konala od 10:00 do 11:15 a dále pak ještě jednu odměnu za poradou vykonanou od 11:15 do 12:30. Obdobně tomu bylo dne [datum], kdy obhájce nárokoval přiznat 2 odměny za další poradou s klientem konanou od 16:00 do 20:15 hodin, přičemž do poznámky uvedl, že první poradou se konala od 16 do 18 hodin a druhá pak od 18:30 do 20:15 hodin. Městský soud v obou těchto případech přiznal obhájci po jedné odměně (pozn. navýšenou o 50% z důvodu užití cizího jazyka), s tím odůvodněním, že v případě nárokové odměny za další poradou s klientem nelze počítat více kratších porad ani zvyšovat počet úkonů za situace, kdy jde o poradou mnohahodinovou. Obhájce však s tímto názorem městského soudu nesouhlasí a po stížnostním soudu žádá nárokovanou odměnu na podkladech jím podané stížnosti dopřiznat.

7. Dále pak městský soud nepřiznal obhájci odměny za úkony právní služby ze dne [datum], spočívajících v žádosti o překlady listin do českého jazyka včetně porady s klientem, sjednání postupu s tr. kanceláří 49 T, vyrozumění klienta o konání hlavního líčení, přičemž za všechny tyto úkony nárokoval obhájce v souhrnu jednu odměnu právní služby dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT. Dále pak městský soud obhájci nepřiznal jím nárokovanou odměnu za úkon právní služby ze dne [datum] dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT spočívajícím v sepsu seznamu navržených svědků včetně jejich projednání s klientem. Městský soud odměny za výše popsané úkony nepřiznal s tím odůvodněním, že se nejednalo o úkony právní služby dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT, ale toliko o jednoduchá, procesně nenáročná podání, která neobsahují žádný skutkový nebo právní rozbor. Dále pak v případě úkonu ze dne [datum] uvedl, že se v podstatě jedná o návrh na doplnění dokazování, za který obhájci mimosmluvní odměna taktéž nenáleží. Obhájce se s touto argumentací městského soudu neztotožnil a ve své stížnosti uvedl, že soud v případě sepsu návrhu na výslech svědků vůbec nevzal v potaz časovou a administrativní náročnost vyčíst informace o potřebných svědcích, včetně kontaktních údajů vyžádaných soudem.

8. Vrchní soud přezkoumal podle ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i správnost řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

9. Nejprve k úkonům právní služby, při nichž obhájce užil cizího jazyka a po městském soudu z tohoto důvodu žádal tomu odpovídající navýšení o 100% odměny za úkon právní služby, tedy na její dvojnásobek, s odkazem na ustanovení § 12 odst. 1 AT. K obhájcem namítanému je třeba poukázat, nejprve v obecném rámci, na rozhodovací praxi stížnostního soudu k užití ustanovení § 12 odst. 1 AT. Ustanovení § 12 odst. 1 AT stanovuje, že u úkonů právních služeb mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právních služeb časově náročných, může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek její výše. Z ustanovení tak vyplývá, že zvýšení odměny může být podmíněno, jak užitím cizího jazyka či práva, tak časovou náročností úkonu, kdy jeho horním limitem je zvýšení odměny na její trojnásobek. Právní norma nijak pevně nestanovuje konkrétní podmínky pro navýšení, ani zda pro navýšení postačuje naplnění jen některé z nich, nebo zda má dojít k naplnění v jejich vzájemné kombinaci. Nechává tak prostor pro uvážení soudu při rozhodování toho konkrétního

případu. Pro zajištění rovných podmínek a předvídatelnosti je však vhodné vytyčit určité obecné mantinely, v nichž by bylo možné se pohybovat při zvyšování odměny za úkony právní služby obecně mimořádně obtížné. Jak již bylo dříve dovozeno, časově náročným úkonem není pouze úkon, který byl proveden ve věci, který se svou obtížností výrazně vymyká obtížnosti obvyklé u obdobných trestných činů, ale byl například realizován i mimo obvyklou pracovní dobu advokáta. Takovouto dobu lze však i dále diferencovat s ohledem na konkrétní hodinu, či zda se jedná o den všední či pracovního klidu (víkend, svátek). Pro zvážení možných všeobecných předpokladů lze dojít k následujícím obecným standardům použitelným při zvyšování odměny pro náročnost úkonu právní služby, které samozřejmě nevylučují v ojedinělých případech jiný postup soudu při rozhodování:

ČASOVĚ NÁROČNÝ ÚKON PRÁVNÍ SLUŽBY

; Navýšení odměny o:

[příjmení] den po obvyklé pracovní době

18:00 – 20:00; 25%

[příjmení] den večer

20:00 – 22:00; 50%

[příjmení] den noc

22:00 a dále; 75%

V den pracovního klidu během

do 19:00; 75%

V den pracovního klidu během večer, noc

od 19:00; 100%

Náročný úkon právní služby (pro mimořádnou složitost věci/ užití cizího jazyka nebo cizího práva) ve všední den v pracovní době; 50/ 75%

ČASOVĚ NÁROČNÝ ÚKON + UŽITÍ CIZÍHO JAZYKA NEBO PRÁVA

; Navýšení odměny o:

[příjmení] den po obvyklé pracovní době

18:00 – 20:00; 125%

[příjmení] den večer

20:00 – 22:00; 150%

[příjmení] den noc

22:00 a dále; 175%

V den pracovního klidu během

do 19:00; 175%

V den pracovního klidu během večer, noc

od 19:00; 200%

10. Uplatnění horního limitu zvýšení odměny za úkon právní služby by mělo být odůvodněno dosažením nejvyšší náročnosti při poskytnutí právní služby, tedy by se mělo jednat o situaci, kdy je advokát vystaven všem faktorům, které mu ztěžují výkon právní služby.

11. Obhájce žádal po městském soudu zvýšit odměnu na její dvojnásobek u těch úkonů, u nichž užil cizího jazyka. Z rozhodovací praxe však vyplývá, že v těchto případech, nepřistoupí-li k tomu další, úkon stěžující podmínka, například v podobě neobvyklé pracovní doby či mimořádné složitosti věci, vznikne obhájci nárok na navýšení pouze o 50%, tedy přesně tak, jak rozhodl městský soud. Námitka obhájce brojící proti nesprávnému rozhodnutí městského soudu v případě nedostatečného navýšení obhájcovy odměny v jím naříkaných případech, je proto nedůvodná.

12. Jen na okraj je vhodné poznamenat, že se nelze ztotožnit s argumentací městského soudu v případě přiznání odměny zvýšené na její dvojnásobek v případě další porady obhájce s klientem vykonané dne [datum], kterou odůvodnil tím, že obhájci odměnu navýšil na její dvojnásobek nikoli pouze z důvodu, že použil cizího jazyka, ale také proto, že poradu vykonal ve všední den, po obvyklé pracovní době od 18 do 20 hodin. K tomu je třeba uvést, že konání porad je plně v dispozici obhájce a je jeho svobodnou vůlí si je naplánovat na pozdější dobu ve všední dny, víkendy či státní svátky, aniž by mu náležela odměna zvýšená právě s ohledem na dobu, kdy se tato porada konala. Zvýšení z důvodu časové náročnosti přichází do úvahy pouze u těch úkonů právních služeb, které si obhájce naplánovat nemůže, ale o jejichž konání je vyrozuměn orgány činnými v trestním řízení a je v zájmu obhajoby, aby se těchto úkonů účastnil. V důsledku vázanosti soudu zásadou zákazu reformace in peius, však nelze obhájci již jednou přiznanou odměnu v důsledku jím podané stížnosti nijak krátit, a tudíž uvedené zůstalo pouze konstatováno pro budoucí využití městským soudem.

13. K námitce obhájce nárokuující si zvýšení odměny u hlavních líčení a veřejného zasedání na její dvojnásobek z důvodu užití cizího jazyka při komunikaci s klientem, (myšleno běžná komunikace s klientem zejména v průběhu přerušení), nelze zohlednit, neboť jak uvedl městský soud, v průběhu každého jednání byl přítomen tlumočník, který tu byl od toho, aby obžalovanému vše co se před soudem dělo simultánně překládal a vedl-li obhájce se svým klientem nějakou další konverzaci, byť s užitím cizího jazyka, činil tak v rámci odpovědného výkonu obhajoby, za který byl odměněn dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) AT, tedy za účast na jednání před soudem, eventuálně v rámci náhrady za promeškaný čas dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. b) AT, kterým jsou honorována přetržka trvající déle než 30 min. Námitka obhájce byla proto posouzena jako nedůvodná.

14. K úkonu právní služby ze dne [datum], spočívajícím v obhájcově sdělení soudu ohledně volby jednacího jazyka jeho klientem, který městský soud odměnil nikoli z důvodu, že za něj odměna dle AT náleží, ale proto, že tak obhájce učinil na výzvu soudu, je třeba uvést, že argumentace, kterou k přiznání odměny městský soud uvedl, je zcela lichá. Odměna za úkon právní služby je přiznávána pouze v taxativně stanovených případech vyjmenovaných v ustanovení § 11 odst. 1 a 2 AT, bez ohledu na to, zda tak obhájce činí na něčí výzvu nebo bez ní. Je samozřejmě povinností obhájce na výzvu soudu jeho klientem zvolený jednací jazyk soudu bez zbytečného odkladu sdělit, avšak bez nároku na jakoukoliv odměnu. Jedná se o součást řádného a odpovědného výkonu obhajoby, k níž je obhájce povinen od okamžiku převzetí věci až do skončení jeho povinnosti obhajovat. V důsledku vázanosti zásadou zákazu reformace in peius, však nelze již jednou přiznanou odměnu obhájci vzít, a proto je uvedené konstatováno pro budoucí využití městskému soudu.

15. Co se studia spisu týče, za které obhájce nárokoval odměnu dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) AT ve dnech [datum], [datum] a [datum], je třeba konstatovat následující. Nejprve je třeba zdůraznit jedinečnost prostudování spisu při skončení vyšetřování, jako jediného úkonu, jehož povaha spočívá v seznámení se se spisem, za který obhájci přísluší mimosmluvní odměna v plné výši jako za samostatný úkon právní služby. Prostudování spisu při skončení vyšetřování je

významným institutem trestního řízení, speciálně upraveným v ust. § 166 tr. řádu, kdy je tato právní úprava (tedy umožnění seznámení se spisem podle § 166 tr. řádu) považována za jednu ze

základních záruk spravedlivého procesu, jejíž výjimečnost a jedinečnost vyzdvihuje i to, že porušení ustanovení § 166 tr. řádu odhalené až v řízení před soudem, je zpravidla napravitelné pouze cestou vrácení trestní věci opět do stádia přípravného řízení. Jinými slovy prostudování spisu při skončení vyšetřování může proběhnout skutečně pouze a jedině ve fázi vyšetřování, nikdy však v řízení před soudem (ani v řízení vykonávacím, ani ve fázi prověřování apod.). Ve vztahu k odměňování obhájce za studium spisu v jiném režimu, než-li dle § 166 tr. řádu zaujala soudní praxe názor, že v určitých odůvodněných případech, je sice možné obhájci podle § 11 odst. 1 písm. f) za použití § 11 odst. 3 AT odměnu přiznat, nicméně musí jít o výjimečnou situaci, kdy například obhájce vstupuje do trestního řízení až v odvolacím řízení (popř. ve stádiu řízení po podání obžaloby) a neměl tedy možnost se s výsledky proběhlého přípravného řízení jinak seznámit, ač je to k výkonu řádné obhajoby nezbytné. K použití § 11 odst. 3 AT ve vztahu ke studiu spisového materiálu je třeba poukázat na to, že se jedná o aplikaci výjimečnou, tedy jen v odůvodněných případech, a není na místě z takových odůvodněných výjimek vyvozovat pravidlo, tedy že by se naopak odměna za studium spisu jindy, než při skončení vyšetřování, zásadně přiznávala. Odměna za studium spisu při skončení vyšetřování byla obhájci v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. f) AT přiznána dne [datum] a v obhájcem dále nárokováných případech mu již odměna nepřísluší, jak správně rozhodl městský soud.

16. Co se týče úkonů právních služeb spočívajících v dalších poradách s klientem dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) AT ze dne [datum], a to nejprve za poradu vykonanou od 10:00 do 11:15 a dále pak od 11:15 do 12:30 (pozn. zaneseno v návrhu jako dva samostatné úkony právní služby) a následně dne [datum], kdy účtoval dvě odměny za další poradu s klientem trvající od 16:00 do 20:15 hodin (pozn. zaneseno v návrhu jako jeden úkon právní služby, přičemž v poznámce je uvedeno, že první poradu vedl obhájce od 16:00 do 18:00 hodin a druhou od 18:30 do 20:15) hodin. V případě vypořádání se s obhájcem tvrzeným nárokem na jejich přiznání, je možno odkázat na argumentaci městského soudu a doplnit, že ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) AT normuje, že obhájci náleží odměna za další poradu s klientem přesahující jednu hodinu, přičemž toto ustanovení pro přiznání odměny stanovuje pouze minimální hranici jejího trvání. Doba trvání delší než 60 min je tak podmínkou nezbytně nutnou v případě přiznání odměny za tento úkon právní služby, avšak o její maximální možné době trvání již neříká ničeho, a proto není ani možné dovodit, že v případě porad trvajících déle než 60 min, náleží obhájcem vyšší počet odměn v závislosti na násobku překročení této minimální hranice. Vedl-li obhájce s klientem poradu, která trvala dvě a více hodin, náleží mu odměna stále jedna, byť v poznámce uvede, že poradu v jejím průběhu přerušil na 30 min. Námitka obhájce byla v důsledku uvedeného posouzena jako nedůvodná.

17. K obhájcem nárokováným úkonům právní služby ze dne [datum], spočívajících v žádosti o překlad listin do českého jazyka včetně porady s klientem, sjednání postupu s tr. kanceláří 49 T, vyrozumění klienta o konání hlavního líčení, přičemž za tyto obhájce dle svého návrhu nárokoval toliko jednu odměnu dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT a dále pak za úkon právní služby ze dne [datum] spočívajícím v podání návrhu na provedení výslechů určitých svědků, který obhájce účtoval dle shodného ustanovení AT, je třeba uvést, že rozhodnutí soudů v případě přiznávání odměn obhájcem za výkon nutné obhajoby musí vždy vycházet ze zákonné úpravy a jasně se opírat o její konkrétní ustanovení. Co je úkonem právní služby, za které mimosmluvní odměna a v jaké výši náleží, stanoví taxativní výčet ustanovení § 11 odst. 1 a 2 veřejnoprávního

předpisu AT. Určitou možnost odchýlení se od taxativního výčtu pro úkony právní pomoci svou povahou a účelem nejbližší nabízí ustanovení § 11 odst. 3 AT, který však nelze pouhým odkazem na něj svévolně rozšiřovat. Předmětné ustanovení § 11 odst. 3 AT je vykládáno převážně soudní praxí, přičemž případy použití analogie ve veřejném právu jsou spíše výjimkou. Obhájce ve svém návrhu nárokoval odměnu dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT, tedy jako za písemné podání nebo návrh ve věci samé, ačkoli se v těchto věcech v žádném případě o věc samou nejednalo, k čemuž je možno doplnit, že věc sama je soudní praxí vykládána jako předmět, pro nějž se řízení

vede (pozn. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 08. 1997, sp. zn. 2 Cdo 484/97), kdy v trestním řízení je jím především rozhodování o vině a trestu osoby, proti níž se trestní řízení vede. Za podání ve věci samé dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT je pak možno označit pouze návrhy ve věci samé, jimiž se řízení skutečně zahajuje, tedy žaloby, návrhy, ústavní stížnosti, kasační stížnosti aj., a nikoliv žádosti o překlady, vyjednávání s trestní kanceláří soudu, vyrozumění klienta o konání hl. líčení ani návrh na provedení důkazů, jak obhájce nárokoval. Kvality úkonu právní služby dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT pak obhájce nedocílí ani kumulací více obhajným jinak nehonorovaných úkonů právní služby, jak z jeho návrhu vyplývá. Na základě nyní uvedeného byla námitka obhájce posouzena jako nedůvodná.

18. Na základě výše uvedeného rozhodl stížnostní soud tak, že stížnost obhájce jako nedůvodnou zamítl.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 6. září 2018

JUDr., PhD. Vladimír Vočka
předsedkyně senátu